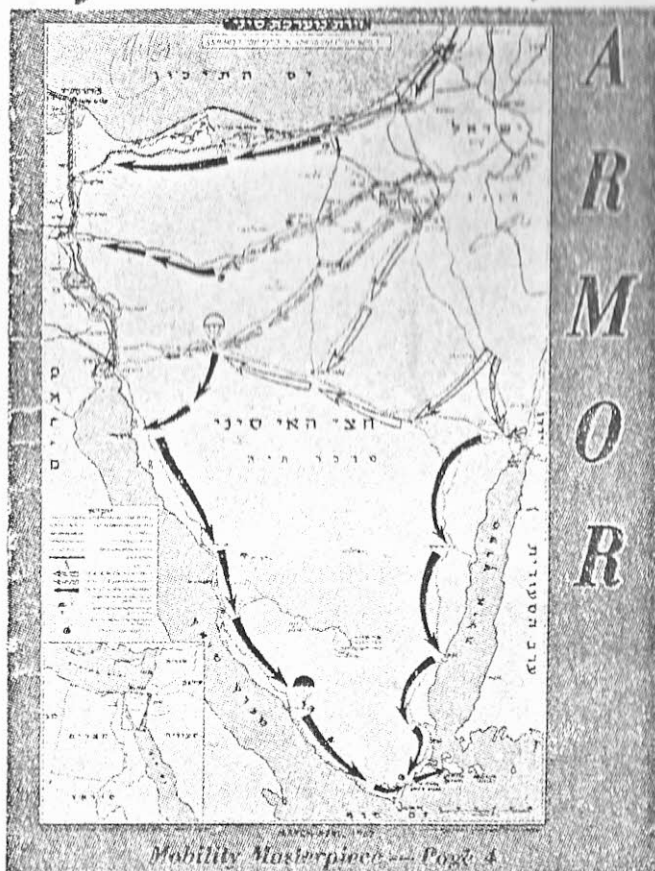

צקקלון

115

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט חרגומים

התוכן

- 3 מבצע קדש — מעשה-יאמן של נידות הקפ"ס. א. ברקליי
- 11 פתרון לסיוע-אור — „נוסח סטראיק“?
- 16 המקטקה של נגמשי"ם
- 21 „אקטדטניה-צכאית“ גנרל-הארמיה פ. קורוצ'קין

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערכות“

תשרי תשכ"ג — אוקטובר 1962

מס' 115

מערכות ביח"ה הוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב
רביסרן צבי סיני
מרים נתנאל

„צקלון“: קצין-העריכה שרגא גפני
„מערכות“: קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
„מערכות-ים“: קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון
„מערכות-חימוש“: קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
„מערכות-שריון“: קצין-העריכה רביסרן שאול ביבר
„מערכות-הפלים“: קצין-העריכה רביסרן ברוך ספיר
המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח ג' מס. 1

חמונת השער

שער מפתיע בכטאון חיל השריון האמרוקני הבטאון הוא „השריון — כתב-עת לחמה נידת“ („ARMOR“), שנודע לו מעמד נכבד ביוחר בקרב כתיבי-העת הצבאיים של ארה"ב. מפת-סיני, המדגימה את מסעי „מבצע קדש“ הישראלי, המקשטת את שערך, הובאה כדי להדגיש, כי בגליון זה שלו מתפרסם המאמר הראשון בסדרה בת שלושה מאמרים בשם „מבצע קדש — מעשה-יאמן של נידות“.

חרגומו של המאמר השלישי בסדרה — המאמר המסכם — ניתן בחוברת זו.

הודפס באמצעות משרד הבטחון — ההוצאה לאור

הדפוס החדש בע"מ

מבצע קדש - מעשה-אמן של ניידות

המאמר השלישי והמסכם, מסדרה בת שלושה מאמרים על "מבצע קדש", שנתפרסמה בכטאון חיל-השריון האמריקני

הקפיטן סטיוארט א. בקליי - צבא ארה"ב

מסע-המלחמה בסיני בשנת 1956 נסתיים תוך שבעה ימים כשהישראלים שולטים בחצי-האי סיני כולו.

הקלות והמהירות בהן נהלו המבצעים יש בהן כדי להטעות ולמעט - או אף לשלול לחלוטין - את משמעות הצלחותיו של מסע-המלחמה. עצמת-הכוחות של הצדדים היריבים, ומימדיהם שהיו קטנים-יחסית, אל להן לגרוע מערך הלקחים הטקטיים אותם ניתן ללמוד מהמבצע; שכן האמת היא כי מסע-המלחמה בסיני מהווה מופת של תפעול כוחות ניידים.

הלומד את מהלכיו של מסע-המלחמה, המעיין בשטחים שעליהם הוצא לפועל, יכיר מיד - אם ניחן בתחושת הניידות - כי אכן, היה באותו מבצע משום הדגמה נהדרה של ניידות, מבחינות רבות ושונות. המבצע מהווה הדגמה חיה, ברורה, של אופי הלוחם הנייד בן-זמננו וגישתו לבעיות ולפתרונן. המבצע מהווה הדגמה עזה ונמרצת לתפישות כוחות ניידים שניזונו במנות גדושות של תעוזה.

מאמר זה הוא בגדר "מבט-לאחור" על אותו מסע-מלחמה, תוך כדי סקירת הלקחים שנלמדו בו ותוך כדי הדגשת ההשגים והלקחים של הלכת-הניידות. קודם כל נסקור את ניהול ההגנה ונשבץ בה דרכי פעולה אפשריות ומס-תברות ואף נציג את הפתרון הגרמני לבעית הגנת סיני. אחר כך ננסה לשרטט את קויה העיקריים של נוסחתי-ההצלחה הישראלית שהתוותה את ניהול ההתקפה.

ניהול ההגנה

במהלך התכנון המצרי להגנת סיני נבחרו - בין מסיבות מדיניות ובין מסיבות כלכליות - מספר דרכי-פעולה חשובים, אשר הקנו לישראלים יתרון התחלתי מחלט.

קודם-כל ומעל-לכל, שעה שהקטינו המצרים את ה"פיקוד המזרחי" שלהם מארבע דיביויות עד כדי שתים בלבד, כנראה שאף לא ניסו לפצותו על כך

מקורות ומחברים

(הערות והערות לקורא)

מבצע קדש - מעשה-אמן של ניידות

מאת הקפיטן ס.א. בקלוי

לפני חדשים ספורים היה הדבר - רבבות קוראיו של בטאון חיל-השריון האמריקאי "השריון", זקפו גבותיהם בהפתעה ובסקרנות למראה "תמונת-השטר" המוורה של בטאונם; כי בה נראתה מפה, שאותיות זרות מאוד עליה. היתה זו מפת הציריאי סיני; והאותיות שעליה - עבריות. אותה מפה צולמה מתוך פרסום של צה"ל על "מבצע-קדש". סיבת ההבלטה הרבה של המבצע הישראלי בכטאון הצבאי האמריקני, בעל המעמד המקצועי הנכבד, היתה תחילת פרסומה (באותו גליון) של סדרה בת שלושה מאמרים בשם "מבצע קדש - מעשה-אמן של ניידות" - שם המדבר בעד עצמו.

בחוברת זו, לקראת יום השנה השישי למלחמת-סיני, מובא החלק השלישי - המסכם - של אותה סדרה. מערכת "צקלון" לא יתקנה, לא העירה, לא הוסיפה, ולא גרעה דבר מדברי המחבר, - וכמובן שאין פירוש הדבר כי היא סומכת ידה על תיאוריו וניתוחיו.

כאמור, מובא המאמר מתוך בטאון חיל-השריון האמריקני "השריון" ("ARMOR")

פתרון לסיועי-אויור בקרוב - "נוסח סטראיק"?

"סטראיק" (בעברית - "מהלומה") הוא, כידוע, שם כוח-המחץ הדו-זרועי שהוקם לא מכבר בארה"ב (ראה "מערכות" חוב' קמ"ז, עמ' 48) במסגרתו נבדקות עתה הלכה-למעשה תפיסות הדישות שונות, שפותחו לשם שכלול מתן סיוע-אויור קרוב לצבא-היבשה - תחום אשר בו היתה קיימת אי-שביעות-רצון רבה מצד כוחות היבשה. ההישגים שהושגו לעת-עתה בתוך הכוח-המשולב הנ"ל בסוגיה קשה זו - שזכרונות עגומים, כגון בענין פגיעות מטוסים בכוחות צדס-שלהם מחלולים אליה - מסוכמים במאמר זה, המובא מתוך בטאון צבא-היבשה האמריקני, "צבא"

("ARMY")

הטקטיקה של נגמשי"ם

בשלוש רשימות - א, התקפה בנגמשי"ם; ב, יש לגון את אורחות-הפעולה; ג, על הנגמשי"ם בהגנה - המובאות בחוברת זו מתוך העתונות-הצבאית הסוביטית, יש מעין תמצית דעות הטוביטיות על אורחי תפעול הנגמשי"ם, בחוברת הבאה נעבור, לצד השני של הגבעה - שכן תוצג בה דעה אוסיינית אמריקנית בנושא זה.

הצגת "שני צדי-הגבעה" אלה משתלבת בסדרת המאמרים על שאלותיו של חיל-רגלים ממוכן, המפרסמת כמעט-ברציפות מעל דפי "צקלון" ו"מערכות".

(המשך - בעמ' 20)

באמצעות מיכונם של חלקים מן הכוחות שנותרו בו, או — אפשרות אחרת — בהשארת השריון אצלו, למען ינהל הגנה ניידת וישמש כגורם החוסך-בכוח. הכוחות שנותרו להגנת סיני היו, למעשה, נייחים. הדבר איפשר לישראלים חופש של תמרון. חוסר-ניידות זה של המגן, כפה עליו להקים מוצבי-הגנה בלתי-גמישים.

מוצבים אלו ניתן היה לאגף או לעקוף, ובהמשך — לחסל בנחת על-ידי גייסות הדרג השני — ובסופו של דבר אָמנם כך עלה בגורלם. בינתיים, כמעט שלא נגרע דבר מקצב התקדמותם של הכוחות התוקפים מערבה. מערך זה היה בפירוש לטובתה של ישראל.

הכוחות המצריים הקלושים שבסיני אורגנו והופעלו בחוסר גמישות וחסרו אמצעים לניידות פיסית בשדה-הקרב, וזאת במערך שמש שיווע לניידות טקטית. יתר על כן, ניכר כי ניידות נפשית — זה הלך-הרוח החשוב-מכל של לוחמה ניידת — חסרה אצלם בכל דרגי-הפיקוד.

התגובה המצרית שבאה לסכל את הפעולה הישראלית היתה בלתי תכליתית. הפגם הגדול ביותר שבמאמץ ההגנה המצרי לא היה נעוץ במספר הגייסות שעמדו לרשותו, בצידוד שהיה לו או שחסר לו, או בארגונו של ההגנה עצמה. ניתן לאמר, כי הפגם היה בחוסר יכולתם של המפקדים המצריים לחשוב ב"ניידות" ולארגן ולא לתר את המשאבים המוגבלים שלרשותם בגישה ניידת ככל האפשר.

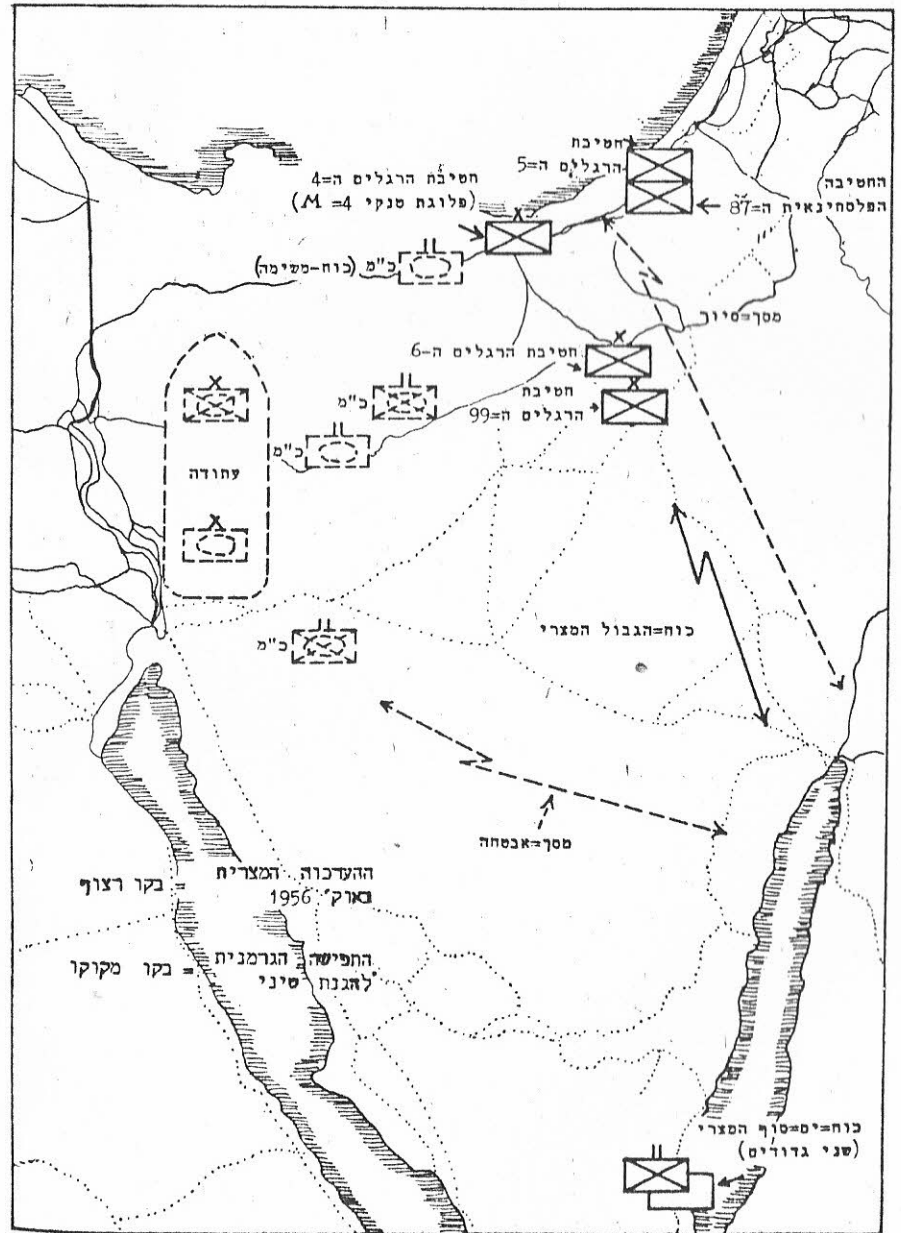
בקצרה, העדרה של חשיבה ניידת, שהופגן לכל אורכו של סולס-הפיקוד המצרי, בנוסף להסתמכותם הנועות של הישראלים דוקא על חשיבה כזו — מהווה את התשובה האמיתית לשאלה: כיצד הושג הנצחון בסיני?

מבחינה טקטית לא היתה כל הגנת סיני אלא קו דק וארוך של מוצבים, שבדרך-כלל הוקמו בצומתי-הדרכים חשובים ובמעברי-הרים.

לא ניכר שתוכננה איזו-שהיא הגנה-בעומק, ואם אָמנם הגו המתכננים המצריים בניהולה של פעולה-משהה, הרי לא הצליחו להגשים בפועל כל תכנית כזו.

כתוצאה, כל מה שנדרש מן הישראלים לא היה אלא כי ינקבו את ה"קו הדק" שנמתח לאורך הגבול — ואחר כך לזרום ללא כל התנגדות למרחבי חצי-האי סיני. העתודות המצריות בסיני היו קטנות ועמדו-תיהן גרועות — מכדי שתוכלנה למלא בשלב הראשון תפקיד כלשהו לאורך הגבול הישראלי. כיון שהוצבו בעומק רב מכדי לתגבר את כוחות קו-הגבול, לא ניתן לסמוך עליהן אלא כי תשמשנה ככוח-חסימה לעומק.

אכן, זמן רב לפני הפלישה לסיני דרש הנשיא נאצר בעצתם של מומחים גרמניים לתכנון הגנת סיני. העצה שנתנו לו הגרמנים, שעלתה בקנה אחד עם

ההערכות המצרית בזירת סיני — בקו רצוף
ההערכות שהציעו יועצים גרמנים — בקו מקוץ

הלכת-השריון הנוכחית, מהווה פתרון מושלם כמעט הן למצבי לוחמה-מקובלת והן למצבי לוחמה-גרעינית. (ראה מפה).

הם המליצו על כינונו של קורהגנה לאורך „הרכס המרכזי“ מכשול-טבע זה, החוצה את חצי-האי סיני, חוסם את מרבית דרכי-הגישה לתעלת-סואץ ולמצרים. הגנתו על-ידי מספר קטן של צוותי טנקים-רגלים ו/או כוחות-משימה שעמדותיהם נבחרו בשום-שכל, צריכה היתה להיות קלה בהשוואה להערכות קשת-השליטה שהוקמה לאורך הגבול הישראלי.

הגרמנים חזו מסך-סיוור קל שיפרש לאורך גבול זה, ושתכליתו תהיה מתן אתרעה-מוקדמת — הלוא הוא מה שמתקרא היום כוח-משהה. יחידות-עתודה שתוצבנה לאורך תעלת-סואץ יכולות היו להוות עתודה-ניידת או כוח-הלם. בתפישה זו ניכרת בנקל תפישת ההגנה הניידת, לה מטיף „שריון — כתב-העת ללוחמה ניידת“ שלנג'.

במצב זה היו הישראלים נאלצים ללחום לפי תנאים שנקבעו-מראש על-ידי המצרים. המערכות העיקריות לא היו מתנהלות אוי לאורכו של הגבול הישראלי אלא עמוק בתוך סיני, בנקודה בה קו-האספקה הישראליים עמוסים עד קצה גבול יכולתם.

יתר על כן, אף משהיה עולה בידי הישראלים להבקיע עד אל „הרכס המרכזי“ היו נמצאים אזי ב„שטח הריגה“ עצום ונתונים לחסדי המצרים שהיו מחופרים איתנות ברמות החולשות. במצב זה היה „המגף הבעט נמצא על הרגל האחרת“, כיון שאזי היתה בידי המצרים — ולא בידי הישראלים — אפשרות ההחלטה היכן ומתי לערוך את תמרוני-הנגד. היוזמה היתה אזי באופן חד-משמעי בידי המצרים. מבחינת הניהול הממשי של קרב-ההגנה, הוכיח עצמו הלוחם המצרי כבעל יכולת. בשלוש המערכות העיקריות, אבו-עגילה, רפיח ומיצר חיטאן², „לא לקו הישראלים דבש“. בדרך כלל נבחרו העמדות המצריות בשום-שכל, הוסוו היטב וחופו בשדות-מוקשים ובגדר-תיל. החיילים המצרים לחמו היטב ופעם אחר פעם הדפו הסתערויות ישראליות, עד שלבסוף הוכנעו.

נהול ההתקפה

„צבא הגנה לישראל“ הוכיח באופן חי את ערכם של רוחות-קפנית והלך-מחשבה, נייד. הכוחות שאסרו קרב בסיני הורכבו, בעיקרם, מיחידות-מילואים. יסודות אלה היו כולם משוריינים, ממוכנים או — לפחות — ממונעים. חשוב מכל, כוחות אלה טופחו וגודלו לקרב-התקפה. הצבא הישראלי היטיב לתמרן, ללחום ולחשוב, מאשר יריבו המצרי, בכל הנוגע לתפישת סיני. סיבותיהן

¹ הכונה ל"Armor" — בטאנו של חיל-השריון האמריקני. — המ ע ר כ ת.
² הכונה לקרב במיצר המיתלה. — המ ע ר כ ת.

של הצלחות אלו רבות ומורכבות מכדי שאפשר יהיה להביאן כאן בפרוטרוט. אם ננקוט פשוטי-יתר, הרי הסיבה האמיתית לנצחון בסיני ניתנת לסיכום כניידות וגישה התקפית.

התמרון, הלוא הוא אחד מעקרונות-המלחמה, בא על ביטויו בתנועותיהם של הישראלים בשדה-הקרב. כיתור; תמיד כתר את האויב ואסור עליו קרב מן העבר אשר בו הוא מוכן פחות מכל ללחום. הקלת התמרון; העברה מהירה של פקודות (ככלל — באמצעות האלחוט); התקפה מתוך שדרת-מסע מבלי לבלום את הקצב; תמרון תמיד תוך כדי נסיעה ברכב, רד ממנו רק כדי ללחום; וכן, הנח בידי דרגי הפיקוד הנמוך ביותר חופש-תמרון.

אכן, אלו צוים להם מרבים להטיף, אך רק לעתים נדירות נתקלים בהגשמתם בפועל. הישראלים פשוט „חיו“ אותם בשדה-הקרב. אכן, יש לזקוף זאת לזכותו של המפקד הישראלי מן העליון ועד לנמוך ביותר, ולזכותו של הלוחם-הפרט שצעד בעקבות מפקדו לקרב.

גמישות, בתחומי הלוחמה, ניתנת ליישום בלתי מוגבל. הישראלים, שלא בדומה למצרים, פעלו מתוך מסגרת גמישה. מבחינה ארגונית, סדר-המערכה ממש „נתפר“ לפי מידותיה של המשימה הטעונה ביצוע.

למן בחירתן ועיצובן של חטיבות-מוגברות כדי שתהלומנה את היעדים הטקטיים, בדרג הקורפוס, ועד לשינויים התכופים „בעביד-הקרב“ של כוחות-משימה גדודיים כדי שיענו על דרישות המצב, הפגין הצבא הישראלי גמישות ארגונית. מבחינה טקטית, תכנית התמרון (ללומר — סדר ההתקפה) היתה אך בגדר „מדריך“ בלבד. בפועל שונתה תכופות תוך כדי לחימה, כדי לנצל מצבי-יתרון שנתהוו.

ההגבה המהירה על תפישתו של מעבר-הדייקה, מדגימה נכונות זו לשנות תכניות „במרוצה“. פעמים רבות במשך המבצע ניתנו למפקדי יחידות ישראליות קטנות רק פקודות-משימה כלליות וניתן להם חופש רב בכל הנוגע לביצוען. זו איפוא גמישות באור אחר: גמישות מבצעית.

ניצולו הלכה-למעשה של מאמץ-הסיוור הישראלי היה עילאי. מבחינה ארגונית היתה כל חטיבה מן הדגם הישראלי כולה כוח-סיוור או כוח-שריון כבד. לכל חטיבה היתה פלוגת-סיוור אורגנית. לחטיבות השריון היו גם כוחות-משימה של טנקים-קלים, מורכבים מטנקים-קלים צרפתיים מטיפוס „13-אמכס“ יחד עם חיל-רגלים ממוכן בנגמשי"ם. יחידות אלו, שהיו בעצמת-גודל, היו למעשה גונדות סיוור משוריינות, יחידות-לחימה רבות-ניידות וקלות-משקל.

לא קל להכריע מי מהללו — פלוגות-הסיוור ה„טהורות“ או גונדות-השריון — תפשה חלק גדול יותר של חצי-האי סיני. על כל פנים, בצותא הוציאו לפועל את

עיקרון של תכניות-התמרון הישראליות בסיני. יסודות-קלים אלה הוטלו ברוב תעוזה בפניו של האויב, באגפיו ובעורפו. פיתוח המצב הטקטי בידיהן הכשיר את הקרקע כמעט לכל מאמצי-הכיתור.

תמרוני השריון הישראלי מהווים פתרון כליל-השלמות להלכת תפעול השריון הקדיש במשימתו החיונית — הכנת המערכה והתווית קו-התפתחותה, הישראלים סמכו על שריון-קל ועל מאמצי-סיור כדי לפתח כנדרש את המצב הטקטי במלואו, בטרם יטילו את כוחי-ההלם לקרב מכריע בשדה.

הודות לגישה זו, אך לעתים נדירות נתפתו הישראלים או נגררו לקרב בטרם בשלה לכך השעה. קרב מיצר חיטאן³ מהווה חריג אחד לאמור לעיל. הודות להתרכזות זו בסיוור מוקדם ובהכנת הקרקע למערכה, הצליחו כמעט תמיד הישראליים לקיים בידם את יזמת-התמרון ואת בחירת אזורי-המערכה. המבצע-המוטס, שפתח את מסעי-המלחמה בסיני בשילוב עם תנועות „קבוצת המשימה הדרומית“, לא התנהל כמתוכנן. פרט למשימת ההשתלטות על נתיבי-הגישה המזרחי למיתלה, הופעל דרג ההסתערות-המוטסת כפתיון שנועד לבחון את התגובה המצרית לפעולות הישראליות.

השיקול היה, כי הצנחת-גייסות כה הרחק באמצע סיני, תאלץ את מצרים „לגלות את קלפיה“ בטרם-עת. אם אמנם זה היה השיקול העיקרי בהחלטה על עריכת המבצע-המוטס, כי אז ניתן לסווגו כהצלחה. ברם, מבחינה טקטית לא ביצע הגדוד-המוצנח כמעט ולא כלום, היות ולא עלה בידיו לתפוס את הפתח המזרחי של מיצר חיטאן. לאמיתו של דבר, הפעולה המוצנחת לא הביאה אלא ל„גילוי בטרם עת“.

בכל מבצע של כינון ראש-גשר-אוויר, התכלית הראשונית של דרג ההסתערות-המוטסת היא לתפוס יעד בעל חשיבות צבאית, כדי לשלול מהאויב את האפשרות להגן עליו ו/או להשמידו. הכוח המונחת מן השמים חייב לתפוס את היעד וממש להצמד אליו „בשניים ובצפריניים“, עד אשר יגיעו לגיאי-החזיון יסודות-ההתחברות הקרקעיים, שיתגברו את ראש-גשר-האוויר — ואחרי כן ינצלוהו לקידומה של המערכה.

במצב שהיה ליד אותו יעד, במיצר חיטאן, לא נתפס אזור-המטרה החשוב-עד-מאוד בידי דרג ההסתערות-המוצנחת. הכוח המוצנח פשוט סיים את מעלליו בחנייה לפתח מיצר חיטאן, תחת אש האויב שמן הרמות החולשות, עד בואה של „קבוצת המשימה הדרומית“ הממונעת בדרך היבשה.

פעולה לתפיסת מיצר חיטאן ואחרי כן לתפיסת מעברי-המיתלה גופו, לא החלה

³ הכוונה לקרב במיצר המיתלה, ליד הר חיטאן. — המערכה.

בפועל אלא לאחר שהצטרפה „קבוצת-המשימה הדרומית“ לדרג-ההסתערות המוצנח.

בניהול ההתקפה, תכננה ישראל לקדם פני מצבי-הרום רבים. צרוף של גורמים, הכוללים תגובה צבאית מצרית, הצלחות בהתקפות הראשוניות, תגובה מדינית בין-לאומית, צריך היה להכתיב עד כמה ובאיזו מידה ניתן יהיה להמשיך במבצע.

השלב הראשון („הבקעה ופריצה“) התנהל היטב מבחינת הישראלים, בעיקר הודות לתוקפנות ולפריסת כוחות השריון-הקל ויסודות-הסיור הרחק בעומק סיני, בצמוד לעקבות המצרים הנסוגים.

בשלב השני („החד-בחד“) בחרה ישראל לחסל את המגינים המצריים בתוך מוצביהם המכותרים בטרם תתמך מערבה. בהלכתו מטיף השריון להחשיב את ניצול ההבקעה על-ידי הדירה מיידית ועמוקה. מבחינה זו לא ניצלה ישראל, לאמיתו של דבר, את הצלחת תמרוניה, במיוחד במצב שנוצר במעברי-הדייקה, האוגף את המערך-ההגנתי של אבו-עגילה.

ישראל מסוגלת היתה בהחלט לתפוס את חצי-האי סיני בשלמותו תוך עשרים-וארבע שעות אילו כוונה את מאמצי מערבה, תחת להקדישם לטיהור כיס-ההתנגדות.

ברם, ההגינות מחייבת לציין, כי ישראל לא יכולה היתה לנהל מלחמה שלוחת-רוסן. לא כל צבאה גויס לקראת המבצע. כמו כן, החטיבות שהוחזקו בעתודה בתוך ישראל היו בלתי ניידות כמעט לחלוטין ולא יכלו למלא תפקיד של ממש בתגבור הפעולה המתנהלת בסיני.

יכולתה הצבאית המוגבלת של ישראל, ובאופן מפורט יותר מחסורה בעתודה-ניידת „מעניקת-גיבורי“ היו מונעות את „התפשטות“ הכוחות בתוך חצי-האי סיני. לנוכח עובדות אלו, יתכן שבאמת לא היתה לישראל כל ברירה אלא לחסל את כיסי-ההתנגדות המצריים, בטרם תתרכז בניצול-ההצלחה בכיוון מערב. השלב השלישי („ניצול-ההצלחה“) היה בגדר מסעי-ממונע, כמעט ללא כל התנגדות, מערבה אל תעלת-סואץ, ודרומה, לאורך אגפי-החוף של חצי-האי סיני. פקודתו של נאצר לריכוז הכוחות לאורך תעלת-סואץ, חיסלה מראש כל התנגדות מצרית נוספת. אלמלא הוצאה פקודה זו, ואילו הותר לכוחות המצריים אשר שם להמשיך בפעולות-השהייה, אפשרי כי הפעולה היתה נמשכת מספר ימים נוספים.

מסקנה

לכששקע האבק ביום „ע ועוד 7“, עבר כבר חצי-האי סיני מידי מצרים לידי ישראל. אפשר לומר, שלאותו מועד חיסלו הישראלים כמעט לחלוטין את עיקרון

פתרון לסיוע אויר מקרוב - „נוסח־סטראיק“?

סיסמאות נבובות הפכו שכיחות כל־כך, שרבים מאתנו חדלו להתרשם מהן. לפיכך לא הקדשתי תשומת־לב מרובה לסיסמתו של פיקוד „סטראיק“¹ („מהלומה“). עת ראיתייה בראשונה על כותל משרד־מודיעין שלי: „תגובה טקטית מהירה בכל הנסיבות הידועות עלי־אדמות“. אבל עכשיו אני שמח שרשמתי לפני שכן, סיורי בן ארבעת הימים בפיקוד זה, לא הותיר ספק בלבי כי הוא יעניק משמעות ותוכן למלים אלה.

לא „קרוב“ — אלא „ישיר“

פיקוד „סטראיק“ („מהלומה“) הוליד שיפורים בכושרנו להגיב תגובה טקטית בכל מקום בעולם. מאז החל בפעולתו לפני שישה חודשים. (כתבה זו ראתה אור בחודש אפריל, 1962 — המער). אך תהא זו תמימות לצפות כי הוא יוליד אותו סוג של סיוע־אויר קרוב מצד חיל־האוויר, שמקבלים אנשי צבא־הצי (ה„מארינס“) מאת כנפות־המטוסים ה־אורגניות שלהם.

המלה „קרוב“ בהקשר ל„סיוע“ הושג מטה מן המילון של מתכנני סיוע־האוויר הטקטי — לדברי איש חיל־האוויר הגנרל־לויטננט ברוס ק' הלוויי, סגן המפקד־הראשי של פיקוד „סטראיק“ וראש־המטה שלו. המונח הנאות, הוא אמר, הינו סיוע ישיר. והוא הציבו במקום האחרון ברשימת שלוש הנחישיות של סיוע־

האפשר לקרב אותו עוד?

של שלוש דיכויות מצריות ובכך דלדלו חלקית את האויב אשר ארב לאורך גבולם. הושגו כל יעדיו ומטרותיו של מסע־המלחמה. כפי שניסיתי להבהיר, „מלחמת־בזק“ ישראלית זו כלל לא היתה בגדר מעלל שלי־מה־בכך. היה זה צבא המורכב מאורחים־חיילים, הממונע בכל סוג של אמצעי־תעבורה שיעלה הדמיון, אשר הוטל להתקפה לאחר אתרעה שקצרה ממנה לא תתכן כלל.

עם כל זאת, ישראל גברה בשדה־הקרב הודות לתוקפנות, התמדה ומוח נייד נועז. אכן, מסע־המלחמה ראוי לציון נלהב הרבה יותר: הוא היה בגדר פתרון כלי־שלמות לבעיות שמציגה תפיסת הכוחות־הניידים בת־ימינו. ישראל המחשיה את משמעותו האמיתית של המושג „ניידות שדה־קרב“; לא בספרי־הדרכה, תרגילים ודיונים, אלא על פני קרקע ולנוכח אויב של ממש.

על פרסום ידיעות בטחוניות —

יתכן שהצבור הנרוטניה צודק מהחלט בתבעו שננלה לו את הידיעות שבידינו, אך אם הצבור עומד על כך, מן ההכרח שידע גם מהו המחיר שהוא עצמו משלם בעד פרסומן, ומהי התועלת שממקיים אויבינו מפרסומן.

ואלינגטון

האוויר הטקטי. את המקום הראשון תופשת, כמו תמיד, השגת העדיפות באוויר — סדר-הקדימות שכל חייל-רגלי ברדעת לא יטיל בו ספק. בלי עדיפות-באוויר, לא יתכן כל סיוע-אוויר שהוא — לכל הפחות, לא באור-היום, ולא במספר הדרוש של כלי-טיס.

העדיפות באוויר

מכיון שכוחות-קרקע אמריקניים נהנו תמיד מן היתרונות שבעדיפות-אוויר במלחמות קודמות, קיימת נטיה לראות יתרונות אלה כמובנים מאליהם בעתיד. כמו כן, ניכרת נטיה להניח שלא יועמד אתגר חזק לעדיפות-באוויר המקובלת שלנו במלחמות מוגבלות — ביחוד לא במלחמות נגד כוחות-צבא בלתי-משוכללים כגון אלה של ה"מדינות-הגרורות" של הגוש הסובייטי באסיה. לדעתי, הנחה זו מוטעית ומסוכנת כאחת.

הסובייטים סיפקו מטוסים מעולי-ביצוע, וכן מדריכים מומחים לחילות-האוויר של מדינות "גרורות" רבות — ולמדינות אחדות שאינן "גרורות", כמו מצרים. אך יתכן שבמלחמות נוסח לוחמה-זעירה, כגון זו שהיתה שביואטנאם, יופיעו מטוסי-קרב מאיכות מעולה במספרים ניכרים המוטסים בידי "מתנדבים קומו-ניסטיים" — כדי לסייע לגייסותיו של האויב. במקרה כזה, עשויים אנו להזדקק לכל מטוס ולכל אמצעי סיוע-טקטי של חיל-האוויר¹, על-מנת לזכות במערכה החיונית להשגת העדיפות-באוויר. הן כלי-הטיס, והן הטייסים, יצטרכו להיות מוכשרים לנהל קרבות אוויר-אוויר נגד אויב ממדרגה ראשונה.

בידוד שדה-המערכה

המשימה השניה ברשימתו של הגנרל הולווי היא "בידוד שדה-המערכה". גם בנקודה זו, לא יהא חייל רגלי ברדעת שיערער על סדר-הקדימות. הוא יעדיף, כי סיוע-האוויר יקטין את עצמת-האויב לפני שזו תוכל להיות מופעלת נגדו — מאשר שהדבר ייעשה אחר-כך.

סטרוולים-קדומניים של הכוחות האמריקניים בעת הגיחה ממתחם פוסאן בקוריאה, ובמבצעים אמפיביים רבים במלחמת-העולם השניה, ראו כמו עיניהם שפע רב של הסברים מוחשיים לשאלה, מדוע היתה התנגדות האויב קלה יחסית. הרחק מאחרי קו-החזית, הם ראו שדות-תעופה וזרועים כלי-טיס של האויב, שלא זכו כלל להמריא, שיירות מובילות-גייסות שנמחצו בטרם ניתן להן להגיע אל

⁽¹⁾ שמו של כוח-מחץ דרוזועי, שהוקם לא מכבר בארה"ב. (ר' "מערכות", חוב' קמ"ו, עמ' 48).

⁽²⁾ כאן הדגשה על מטוסי חיל-האוויר — לשם הבחנה בינם לבין האוויריה של הצבא, הכלולה בו אורגנית והמשמשת בדרך-כלל לתפקיד מוגבל-יחסית של סיוע, תצפית ארטילריה, קשירה, פינוי-מפוצים וכו'. — המערך.

שדה-המערכה. טנקים שנפגעו בנפאלאם לפני שיכלו לירות פגז אחד, חיילים סיניים וצפון-קוריאניים מזרעב שנכנעו מחמת מחסור בתחמושת ובמזון.

סיוע ישיר

המשימה האחרונה ברשימתו של הגנרל הולווי היא סיוע ישיר. סיוע זה כולל את כל סוגי האש מכלי-טיס טקטיים, נגד כל סוגי מטרות-קרקע בתחום שדה-המערכה. הוא כולל הן את מה שקרוי סיוע "קרוב" — והן "אמנעה".

כושרם המשופר של כלי-הנשק הנגד-מטוסיים עלול לתבוע מאתנו מחיר רב באבידות, בעת מתן שני סוגי הסיוע הישיר. בסכסוך בקוריאה, איבד חיל-האוויר הטקטי שלנו הרבה יותר מטוסים מפאת אש נגד-מטוסית מאשר בקרבות אוויר-אוויר. מאז נשתפרו שיפור רב כלי-הזינוק הנגד-מטוסיים — משני צדי "מסך-הברזל" — והם כוללים עתה טילים מבעיתים שחייל-רגלי יחיד יכול לשגרם. אבל אפילו המק"ב קלהמבנה, במספרים המצויים עתה בכל הצבאות בני-זמננו, יכול "ליקר" מאוד את משימות סיוע-האוויר הקרוב.

כפי שציין גנרל צבא-היבשה — ומומחה מובהק ל"אווירית הצבא" — יהא זה אוילי לסכן כלי-טיס שמחירו מיליון דולר, ואלפי שעות של אימוני-טייס, בשביל להרוס מצדית שאפשר לחסלה בכלי-הזינוק של צבא-היבשה עצמו. חות' דעת זאת מזכירה תלונה שהושמעה לעתים קרובות מפי ותיקי קרבות בקוריאה. היה זה מגוחך, הם אומרים, להפסיק זמנית את ההנחתה המרוכזת של 18 הוביי צרים אשר לגדוד ארטילריה, על-מנת לאפשר לשני מטוסיים לתקוף אותה מטרם במקלעים וברקיטות.

אבל היה זה מגוחך בהרבה מידה, טוענים ותיקי-קוריאה אחרים, שלעתים קרובות חסר לגייסותינו הנתונים בלחץ רב, סיוע-אוויר קרוב, לצורך מילוי משימות מוצדקות, בזמנים בהם היתה לנו עליונות-אוויר. ואחרים נזכרים במרי-רות עגומה באותן נסיבות טרגיות, כאשר נסיונות להגשת סיוע-אוויר קרוב על-ידי טייסים שלא אומנו לכך, גרמו לאבידות במוצבי-פיקוד-דיביזיוניים, בריחוק 15—20 ק"מ מאחורי קו-גבול-שנו.

שני הצדדים של סיוע-אוויר טקטי ייבחנו מקרוב בתרגילים המשולבים בהם ישתתף פיקוד "סטראיק" בעתיד. תוכנה של כל דרישה לסיוע-אוויר קרוב מאת מפקדי-קרקע, ייבחן ויוערך. מפקד התרגילים אמר למטה, כי הוא רוצה לקבוע אם הדרישות לסיוע-אוויר קרוב שלא-מולאו נגעו במשימות-סיוע-אוויר מוצדקות. הסדר שהבאנו לעיל, באשר למשימות סיוע-אוויר טקטי, אינו מעיד על

⁽³⁾ זומה כי זהו ציון מפורש ראשון למציאותם של כלי-זינוק נ"מ בדומה ל"אדום-העין" האמריקני בידי גייסות הגוש-הסובייטי. — המערך.

סדר-קדימות שאין לשנותו. הקדימות בקרב תשתנה בהתאם למצב. במקרים מסוימים לא תהיה אפשרות להימנע ממצב של איוון-באוויר.

דרוש מטוס רב-תכליתי אחד

לנוכח הצורך בגמישות מרובה, הנכפה עליו בכוח שלושת משימותיו — והשנויים התכופים במצב שעליו לצפות להם בכל סוג של מלחמה בעתיד — דורש סיוע-האוויר הטקטי כל-יטיס אחד, רב-תכליתי ובעל כושר-בצוע מעולה. הגנרל הולוויי, שבעת האחרונה קנה נסיון רב בפיתוחם של כל-יטיס ובהתאמת הטקטיקה להפעלתם בסיוע לכוחות-קרקע, אמר כי המטוס מדגם F-105, "תאנדר-ציף", שמהירותו שני מאך, והנמצא עתה בשרות מבצע, מצוין לתכלית זאת; אבל הוסיף, שמטוס הקרבי-הטקטי-הנסיוני (שסימונו TFX) טוב עוד יותר. האם מטוס זה שקול כנגד המעולים בכל-יטיס של אויבנו-בכוח, בקרב על השגת העדיפות-באוויר, ובבידוד שדה-המערכה?

האם בה-במידה מתאים הוא למה שמוגדר בפי אנשי צבא-היבשת, משימות סיוע-אוויר קרוב?

על-מנת לקבל מענה לשאלה זו, הנתונה-במחלוקת, התייעצתי עם איש צבא-היבשה שהשתתף בתרגיל משולב שנערך לאחרונה עם פיקוד "סטראיק", ללא היסוס ענה לי: "לא".

הוא תיאר מקרה בו מהלכי התרגיל חייבו הצנחת גייסות בעורפו של האויב. הוגשה דרישה לסיוע-אוויר קרוב בעת ההצנחה — אך הדרישה לא אושרה מכיון שהיה זה מסוכן לכל-יטיס מעולי-ביצוע לפעול באותו באותו מרחב-אוויר בו פעלו כל-יטיס נחותי-ביצוע.

בדברים אלה לא היה רמז למתיחת ביקורת על החלטה זאת. הרבה סיכונים אינם כדאיים בימי-שלום, בעודם מתקבלים כדבר מובן מאליו בשעת קרב. אבל תקרית זו אכן הודגשה, שאלה המנקרת במוחי:

האם הסוג של מטוס-הקרב מעולה-הביצוע — שפיקוד-האוויר הטקטי זקוק לו למילוי משימותיו בנות הקדימות הראשונה במעלה בסיוע למבצעי-קרקע — הינו כל-יטיס המעולה ביותר לפעולה בשיתוף-פעולה צמוד עם כל-יטיס טקטיים פחותי-ביצוע, המהווים חלק אורגני מאוירית-הצבא?

תפיסת חיל-האוויר רואה את המרחב-האווירי כ"בלתי-ניתן לחלוקה". כאשר שאלתי את הגנרל הולוויי, אם תפיסה זו אינה מתנגשת בתכנית האויריה המת-רחבת של צבא-היבשה, היתה תשובתו עקיפה אך רבת-משמעות עד-מאוד: "השימוש שעושה צבא-היבשה בכל-יטיס מיועד לעשות אותם דברים שיכולים לעשות כל-יטיס שעל הקרקע — אבל טוב יותר".

הגנרל פון-קאן, מי שהיה מנהל אוירית-הצבא, תמיס-דעים לגמרי עם הגדרה

זו של תפקיד אוירית-הצבא. אין הוא רואה כל פער שהוא בין יכולת סיוע-האוויר הטקטי של חיל-האוויר — ובין זו של צבא-היבשה.

הוא הסכים בכל לבו לדעתו של הגנרל הולוויי באשר לחשיבות שאין למעלה הימנה של העדיפות-באוויר. "לעולם לא נוכל עוד לראותה כודאית", אמר. "כוחות-האוויר הטקטיים שלנו צריכים להיות מוכנים להלחם בשבילה".

איזה מטוס דרוש לצבא-היבשה?

מה שדרוש לצבא-היבשה, אמר, הוא כל-יטיס שיעשה את המלאכה שאינה כלולה במשימותיו של חיל-האוויר: כל-יטיס וטיסיס הכפופים ישירות למפקד צבא היבשה. למקרה של הטסת גייסות, הוא הטעים כי מטוס-התובלה הקטן ביותר של חיל-האוויר הוא C-130 — שהינו גדול מדי בשביל רבים מצרכיו של צבא-היבשה.

דרך אגב, הזכיר את כושר קטילת-הטנקים שהופגן על-ידי הליקופטרים של צבא-היבשה שחומשו בטילים מונחים. בתרגילים השמידו אלה טנקים בטוחים בני 2,200 מטר — טוח-בטחון הרבה יותר גדול מזה שנדרש להטלה מדויקת של פצצות נפאלאם נגד טנקים על-ידי מטוס-הקרב הסילוניים שלנו בקוריאה. עכשיו צפויים אפילו משטחי-ירי אויריים טובים יותר.

"מטוסי חיל-האוויר מיועדים לסיוע כללי", אמר הגנרל פון-קאן. "אוירית הצבא היא חלק אורגני ממנו". באמצעות אויריה משלו יכול צבא-היבשה לקיים את צרכי-השגרה של מבצעי-קרקע. בשביל מצבים מיוחדים אנו קוראים לסיוע טקטי של חיל-האוויר.

שימוש מוגבר בכל-יטיס של צבא-היבשה למילוי תפקידו של הצבא, יגדיל — תחת להפחית — את חשיבותו של הסיוע הטקטי שיגיש חיל-האוויר לצבא-היבשה, ציין הגנרל פון-קאן. ככל שנרבה להצמד לפני-הקרקע, כן ירבה הצורך שלנו בהבנה במרומי-השחקים, אמר.

הדרך לפתרון

יש לגשר בין שתי הגישות המנוגדות לגבי סיוע-אוויר קרוב, אשר חוסמות מזה זמן רב את הדרך בפני עבודת-צוות בין חיל-האוויר לצבא-היבשה; התחלת גשר זה מסתמנת בהצהרה, כי "השימוש שעושה צבא-היבשה בכל-יטיס מיועד לעשיית אותם דברים שיכולים לעשות כל-יטיס שעל הקרקע — אבל טוב יותר". אין ספק, שמשטחי-ירי האויריים יוכלו לעשות חלק מן הדברים האלה בשביל הצבא באורח טוב יותר מאשר זחלים או גלגלים. דגמי-אב כבר מהווים חלק אורגני מצבא-היבשה. לפיכך, כל אשר מוטל עלינו לעשות בשביל להעניק לחייל הלוחם על הקרקע אותו סיוע שמקבלים אנשי צבא-הצי מכנפות-האוויר האורגניות שלהם, הינו להמשיך ולעבור בגשר זה.

התקטיקה של נגמשיים

(בירורים בעתונות הצבאית הסובייטית)

א. התקפה בנגמשיים

הקול' ק. דוברובין

מה יהיה מספר החיילים בנגמ"ש?

בזמננו, איש אינו מטיל ספק בכך, שהנגמ"ש החדש רכב לוחם הנו. אכן, כיום צר עדיין המקום בנגמ"ש בשביל כוח-האדם שבו. דבר זה מפריע לנצל ניצול-תכליתי את אשם של כלי-הנשק של הרגלים. את מיטב התנאים לניהול הלחימה ניתן לאפשר על-ידי כך שבכל נגמ"ש תמצא כיתה אחת בלבד; ואמנם, דעה מוצדקת זו מובעת על-ידי רבים מבין הקצינים המשתתפים בבירור שאלות אלה מעל דפי העתונות הצבאית. נעמוד-נא כאן על האפשרות הנוחה פחות — והמכבידה יותר על הלחימה; דהיינו, על מצב בו הוקצו לפלוגת-רובאים רק חמשה נגמשיים: — נגמ"ש אחד לכל מחלקה, אחד בשביל כיתה-המקלעים, ועוד אחד בשביל מפקד-הפלוגה וחוליית-המפקדה שלו.

הכנות ההכרחיות להתקפה בנגמשיים

אם הוטל על פלוגה כזו לפרוץ מתוך-תנועה מערך-הגנה אויב, כי אז חייבים מפקדי יחידות-המשנה הרובאיות הנוגעות-בדבר לבצע תחילה מספר צעדי הכנה. אחד מאלה הוא: — ללבן ולתרגל את עניני שיתוף-הפעולה בתוך הצירוף של מחלקת-רובאים, הנוסעת בנגמ"ש שלה — צותו של ט נ ק — וצותו של תותח-הסיוע הנלווה. בשל קוצר-הזמן ודוחק-הפעולות — מצב שיהיה אופייני לארגונה של התקפה כזו — לא יוכלו בדרך-כלל מפקדיהן של יחידות-משנה אלו להשתתף בסיוור-המוקדם, ולא יכירו מבעוד מועד את פניה-הקרקע שעליהם יצטרכו אחרי-כך להתקדם ולהתפרס בקוים שצוינו מראש בשטח. הם לא ידעו כיצד ממוקמים וערוכים מכשולי האויב, כלי-היריה והביצורים שלו בקטע בו יהיה עליהם להתקדם. הכרחי על-כן לערוך להם תדריך מוקדם על גבי שולחן-חול, או תבנית של השטח, או מפה בעלת קנה-מידה גדול, ובמהלכו של תדריך זה — ללבן ולקבוע את עניני ציון-המטרות ההדדי, וכן את ההתמצאות וקביעת-הכיוונים ההדדית

בשטח; את סדר הפעולה ואורחיה בשעת מעבר אזורים בהם פגעו מהלומותיו של נשק-גרעיני; את אופן התמרון בנגמשיים להגשת סיוע הדדי בשדה-הקרב.

תבניות ההתקפה

בהתקפה בנגמשיים יכולה פלוגת-רובאים להיערך באחת מתבניות-הקרב הבאות: — בקרפרוס — בראש-חץ („אחד קדימה") — או בראש-חץ הפוך („שנים קדימה"). כשתבנית-הקרב ערוכה בקו אחד — מתקדמים כל הנגמשיים בשורה-חזיתית, בקיימם רוחים של 150 עד 200 מטר בין רכב אחד למשנהו — וכשממין (או משמאל) נע טנק-הסיוע-הישריר-לרגלים, בריחוק של 100 עד 150 מטר קדימה. בתוך הרוחים שבין הנגמשיים (או — במקום בתוך הרוחים — בדירוג-אחורה, או לימין או לשמאל) מדלגים תותח-הסיוע-הנלווה, כשהם אינם ניתקים מחיל-הרגלים למרחק העולה על 100—150 מטר. הנגמ"ש שבו נמצאים מפקד-הפלוגה וחיליות-המפקדה נע מאחרי המחלקה-המכונת (המרכזית), במרחק שאינו עולה על 200 מ'. סוללת-המרגמות (או הארטלריה) המסייעת לפלוגה, מחליפה את עמדות-האש שלה לפי הוראות מפקד הפלוגה.

במבנה כזה של תבנית-הקרב, רוחב החזית בה תוקפת הפלוגה לא ישתנה בהרבה — אך על הטנקים התוקפים בתוך תבנית-„קו" זו יהיה לקיים רנחים מוגדלים-במקצת ביניהם, אשר יגיעו עד 150—200 מ'. הפגם שייגרם על-ידי כך בשיתוף-הפעולה שבתוך מחלקת-הטנקים יפוצה — כפי שצוין לעיל — על-ידי שיתוף-פעולה מאורגן-היטב בין הטנקים, חיל-הרגלים שבנגמשיים ותותח-הסיוע-הנלווה.

כשפלוגה הנעה בתבנית טרום-קרבית בנגמשיים מתחילה להתפרס משדרה-פלוגתית לקו הפרוס לקרב — צריכה כל מחלקת-רובאים לתפוס את מקומה בדירוג (הצדה) מאחרי הטנק המשתף-פעולה עמה. מובן, כי אם יעמדו לרשות כל פלוגת-רובאים נגמשיים אחדים — ניתן יהיה לפתור את כל שאלות עריכתן של תבניות-הקרב שלה, וכן — לפניהן — את בעיות תבניותיה הטרום-קרביות. באופן הרבה יותר פשוט.

ב. יש לגון את אורחי-הפעולה

הקול' ג. קיכטנקו

העיקר — בגיוון אורחי שיתוף-הפעולה

אורחותיה וצורותיה השונים של ההתקפה בקרב החדש נובעים בעיקר מן הצורך לנצל את תוצאותיו של תפעול הנשק-הגרעיני. החיפושים אחרי אורחי-הפעולה כאלה בשביל יחידות-המשנה של חיל-הרגלים מתנהלים עתה בדרך של הרחבת

השימוש באותם אמצעים ורכב שאותם מאפשרת הטכניקה של זמננו. המדובר כאן הוא לא כל־כך באמצעי־הסעה גרידא אלא בפעולות חיל־הרגלים ברכב־קרב (נגמשי"ם). בשיתוף ישיר עם טנקים. אמצעי־המיון החדשים הניתנים ליחידות־רובאים — הלא הם כלי־רכב קרביים, בעלי כושר־מעבר גבוה בכל סוגי־השטח, חמושים ומשווינים, אשר בקרב לא יצטרכו לפגור אחר הטנקים, וכדאי להרבות בשימוש הקרבי בהם.

באחד מתרגילי פלוגה פעלו הפלוגה — בנגמשי"ם — והטנקים בצותא. בהשתמ"שם בהתקפה בתבנית אחידה — "קו" פרוס (הנגמשי"ם נעו ברוחים שבין הטנקים). וכאשר, מדי פעם, ירדו הרובאים אל הקרקע על מנת לנוע רגלית, היה מתעורר אצל הנוכחים ספק, האם אָמנם צריך — אף למשך־זמן ממושך פחות או יותר — ואפילו כאשר המדובר בקרב פתוח, בטנה־קרב — האם אָמנם צריך לשלול מחיל־הרגלים אמצעי־קרב מהימן זה: הנגמ"ש. הירידה לקרקע באה בעיקר מכוח ההרגל. צריך לחדול מהרגל זה — ולאמן במודגש ובהתמדה את יחידות־הרובאים להשמיד את היריב באש הנגמשי"ם, וכן להטיל רימונים מעל כלי־הרכב, לתמרו, ולקפוץ מהרכב לצורך פעולות־רגליות קצרות־זמן, המשתלבות במהלכה של התקפה "רכובה".

יש להעדיף תנופה וקצב מהיר

בתנאי תפעול נשק־גרעיני אין צורך לרתק את ארגון הפעולות־המשותפות אל מסגרת שרשרת חיל־הרגלים המסורתית. הצורה הקודמת של שיתוף־פעולה, כשאסור היה לטנקים להנתק מחיל־הרגלים, אין בה כדי לאפשר תנופה וקצב מהיר בפעולות. על חיל־הרגלים לנקוט, בתנועתו קדימה, באורחי־פעולה ובמבנים כאלה אשר יאפשרו לו לפעול, בצותא עם הטנקים, באופן נייד ורב־תנופה.

היעדרה עתה בהגנה של חזית רצופה מאפשר לתוקף להשתמש שימוש רחב יותר בתימרון יחידות־משנה קטנות, תוך ניצול הרנחים, הפערים, האגפים החשוּר־פים, חלקות המוחזקות בכוחות מעטים, פרצות שנפרצו — ולחדור בתנופה לעומק ההגנה, באותם הקטעים והכיוונים שנבחרו לכך. בריבזמן אין, כמובן, לשכוח שיש צורך לאבטח את אגפי־החשופים של־עצמך, באותם מצבים בהם אין לך "מגע־מרפק" עם יחידות שכנות.

את הנצחון בקרב ניתן להשיג על־ידי צירוף מושפל של גיוון רב של טכסיסים ושל אורחי־פעולה וצורות תמרוניים, להיאבקות בעתודות האויב בעומק הגנתו — אשר שם קיימות אפשרויות להגברת קצב ההתקדמות על־ידי עצמת האש, ולא רק על־ידי הכנסת כוחות נוספים. יצירת עדיפות־אש בכיוון בו פועלת היחידה היא שתאפשר לא רק לנהל קרב־הגנה מתמשך עם עתודות היריב שהוטלו קדימה, אלא גם להשמידן במהירות בקרב־פגישיה, על־ידי התקפה נמרצת מתוך־

תנועה באגפן ובעורפן. להקדימן בפתיחת האש, בתמרון, בהנחתת מהלומה, לפעול בשטף ובמהירות — זהו האורח המאפשר לזכות בנצחון עליהן.

חימוש חיל־הרגלים על־ידי רכב־קרב חדיש משנה אף את אורחי ניהולן של יחידות־רובאים — כולל ניהול אָשן.

מהלומה חזיתית — ופעולות מהירות, לעומק; לפיתה — ומכה בד־בבד מן החזית והאגפים; לפיתה כפולה, בשני האגפים; עיקוף האויב ולחימה לכיתורו והשמדתו — את כל צורות־התמרון הבדוקות האלו הכרחי לדעת לשלב — בכל הצורות האפשריות — בשדה־הקרב. רק מי שסיגל לעצמו היטב את כל הצורות האלו, עד כדי היכולת לנקטן במהירות — הוא שיוכל אף, בהתאם למצב המציאותי שיתהווה, להשתמש באלו מהן אשר יעניקו לו או את מירב ההצלחה.

נ. על הנגמשי"ם — בהגנה

(מסיכומי מערכת בטאון־קצינים טוביטי)

לנגמ"ש שימושים רבים בהגנה

ביוכוח הער המתנהל על דפי העתונות־הצבאית הסוביטית בסוגית אורחי ההגנה בזמננו, נסתמנו הבדלי גישה ותפיסה בענין אופן השימוש בנגמשי"ם בהגנה. בדרך־כלל, הקצינים שחיוו עד כה דעתם בשאלה זו במאמרים או רשימות הצטרפו ברובם אל הדעות שהובעו על ידי קול. פ. גברינקוב, במאמרו שהופיע בסתיו 1961 ב"המבשר הצבאי" (תרגומו לעברית ניתן ב"מערכות" קמ"ג. — המערך). אך יש ביניהם גם כאלה, הסבורים שבהגנה יש לנקוט אף בשימוש עוד יותר נרחב בנגמשי"ם, מכפי שהוצע על־ידי בעל המאמר הנ"ל, למשל — ניתן, לדעתם, להשתמש בהם בתור אמצעי־אש ניידים. כן אפשר לעבות באמצעותם את ציפיות־האש המונחתת על רצועת־השטח שלפני קו־ההגנה הקדמי — או, בעומק ההגנה — על־מנת שלא להניח לאויב, אם הלז הצליח להכניס טריון לתוך חזית־ההגנה של הפלוגה, לפרוץ לעומק או לעבר האגפים. כן לא יקשה להשתמש בנגמשי"ם כבאמצעי־מחסה לכוח־האדם בפני התנפלות גרעינית; ועוד שימושים שונים.

היכן להציב את הנגמשי"ם?

להמחשת הגוונים השונים המצויים במחשבת הקצינים אופייני, למשל, כי הקול־לויט"א. פומין ממליץ על כך, שבהתחשב בריבוי גיווןן של המשימות אשר יש ביכולת הנגמשי"ם למלאן — יש לבחור ולהכין בשבילם מראש עמדות אחדות (שתיים — או שלוש) בעומקו של אזור־ההגנה; ובעיקרו־שלה־דבר — מאחרי

„האסטרטגיה הצבאית“

סקירה סובייטית על ספר בשם זה, שהופיע זה עתה בהוצאת רשמית בבריה"מ.

גנרל-הארמיה פ. קורוצ'קין, צבא בריה"מ

המחשבה הסוביטית בתחום המדע-הצבאי הקדישה מתמיד תשומת-לב מרובה לשאלות התיאוריה של המלחמה. בשנים האחרונות הופיעה בדפוס שורה ארוכה של מחקרים בתיאוריה של ניהול קרב (ברמה הטקטית) ומבצע (ברמה האופרטיבית).

אך בתחום העליון של אַמנות-המלחמה — באיסטרטגיה — זה זמן רב שלא הופיעו מחקרים דומים. העבודה הגדולה האחרונה שהוקדשה לבעיות האיסטרטגיה-של-מלחמה בכללותה — ספרו של א. סביאצ'ין, „האיסטרטגיה“, הוצאה לאור ב-1926.

משום כך מאורע משמח הוא הופעתו של הספר „איסטרטגיה צבאית“, שנכתב על-ידי קבוצת מחברים בהנהגתו של מרשל ברית-המועצות ו.ד. סוקולובסקי. מחקר מדעי יסודי ורבי-ערך זה לא רק ממלא פער מסוים שנתהוה בספרותנו הצבאית-התיאורטית אלא שהנו גם תרומה נכרת לפיתוח התיאוריה של אַמנות-המלחמה.

הספר מורכב שמונה פרקים. בפרקים אלה נבחנו, בזו אחר זו, כל שאלות האיסטרטגיה החשובות ביותר, בהדגישם את מהותן המעמדית של האיסטרטגיה-הצבאית הבורגנית מזה, ושל זו הסוביטית מזה, מציגים המחברים לפני הקורא את יחסי-הגומלין שבין איסטרטגיה-הצבאית למדיניות, לכלכלה ולגורם הרוחני-הנפשי-המדעי, ומנתחים את מהותה של דוקטרינה-צבאית ואת תפקידה המכריע בעיצוב הריבוני לגבי האיסטרטגיה-הצבאית. באופן מפורט עומד הספר על מהותה התסוגנית (הריאקציונית) של האיסטרטגיה-הצבאית של המדינות האימפריאליסטיות בנות-זמננו, המכוונת להצית מלחמת-עולם שלישית, וכן מסמנים המחברים את דרך ההתפתחות של האיסטרטגיה הצבאית הסוביטית.

את רובו של הספר מהוה ניתוח מעמיק ויסודי של אותן שאלות ממשיות שהאיסטרטגיה-הצבאית מקיפה אותן: אופי המלחמה בת-זמננו, בנין הכוחות-המוזונים, אורחי ניהול המלחמה, הכנת הארץ להדיפת תוקפנות, הניצוח על הכוחות-המוזונים.

יש לומר, שבכללו נראה מבנהו של הספר כמוצלח. גם בתוכנו של הספר

המדרונות-העורפיים של גבעות, ובאגפים. אולם לויטננט ב. אבניאסוב סבור, שאם ישתמשו בנגמשי"ם לחיזוק אשן של יחידות-משנה — כי אז לא יהיה לאל-ידו של מפקד-הפלוגה לכנסם ברגע הדרוש — בשביל, למשל, לבצע תמרון נגד-גרעיני (כדי להרחיק יחידתו ככל-הניתן מנקודת הפגיעה הצפויה). על-כן מציע הוא להחזיקם, במרחקים לא-גדולים אחד מן השני, בסמוך לאזור-ההגנה של פלוגה אחת, או של שתיים — אותן הפלוגות שעליהן עלול ביותר האויב להנחית מה-לומה-גרעינית — על-מנת להשתמש בהם לביצוע התמרון האמור. לדעתו של אבניאסוב מצטרף גם מיוזר ב. מישרוב, הסבור, כי רק כאשר חסרים בפלוגה כוחות ואמצעים — יהיה זה תכליתי להשתמש בנגמשי"ם לתפקידי קרב. ואילו אם יידרשו לפלוגה (או למחלקה) המקלעים המוצבים בנגמשי"ם — כי אז אפשר להציבם, לצורך זה, על כנים מיטלטלים קלים, שאפשר יהיה להסירם מעל הנ-גמ"ש; ורכב-הנגמ"ש ישאר אזי שמור לתפקידו הראשוני, העיקרי.

(המשך מעמ' 2)

מקורות ומחברים

„אסטרטגיה-הצבאית“

מאת גנרל-הארמיה פ. קורוצ'קין

„אחת ההנחות החשובות שבדוקטרינה-הצבאית הסוביטית היא כי מלחמת-עולם, אם יביאו האימפריאליסטים לידי כך שתפרוץ, תקבל באופן בלתי-נמנע את האופי של מלחמה טילית-גרעינית — דהיינו, של מלחמה שבה אמצעי-הפגיעה הראשי יהיה נשק גרעיני; ואמצעי-היסוד להנחתתו על המטרה יהיו טילים.“

קטע „נבואי“ זה מובא כאן מתוך הסיכום הביקורתי שנתפרסם בסוף ספטמבר ש"ז במוסקבה על הספר (בעל הציון הרשמי המובהק), „האסטרטגיה הצבאית“, אשר הופיע בימים אלה בבריה"מ — ואשר על המגמות-לעתיד המשקפות בו הודיעו בהבלטה רבה תחנות-השידור והעתונות בחלקי העולם השונים (כולל ישראל).

קשה עדיין לעמוד על כך מה בהנחותיו של ספר זה, שהופיע בעריכת מרשל בריה"מ סוקולובסקי, הנו גם בגדר הנחותיו של הצבא-הסוביטי — ומה מהוה אולי חלק ב„תימרון-הטעיה“ המקובל, מכל מקום, דבר שאין בו ספק כלשהו, הוא כי כמעט כל שורה שבסיכום תמציתי (ומסובך-למדי) זה של הספר — מן הראוי לקרוא בשימת-לב, ולהשקיע מחשבה בהערכת תוכנה ומסקנותיה. הסיכום, כולל ההערות הביקורתיות, לקוחים מתוך עתון הצבא האדום „הכוכב האדום“.

יש כדי למשוך אליו את תשומת-הלב. ניתן בו ביסוס לשורה שלמה של הנחות ומסקנות חדשות בהתאם לתנאיה של מלחמה חדישה, טילית-גרעינית.

*

...המעצמה הצבאית אדירת-הכוח שבעולם הקפיטליסטי — ארה"ב — מקיימת לחץ מדיני וצבאי על בעלי-הברית שבגושים השונים, ומוליכה אותם באפיק הכנת התוקפנות כלפי הארצות הסוציאליסטיות. הם מטפחים בהתמדה את הפור-טנציאל המלחמתי שלהם, מחמשים את צבאם באמצעי-ההאבקות החדשים ביותר ובטכניקה משוכללת. חשבונם בנוי על הכנת כוחות-מזוינים רבי-עצמה ובעלי ציוד טכני טוב, שיהיו מוכנים לבצע התקפת-פתע. איסטרטגיה כזו של האימפריאליזם עשויה להביא בכל רגע לידי מלחמה, בה יופעלו אמצעי-ההאבקות החדישים ביותר. בניגוד לאיסטרטגיה הריאקציונית עד ללשד עצמותיה, והתוקפנית ברוחה ובתוכנה, של המדינות האימפריאליסטיות — הרי האיסטרטגיה הסוביטית, כפי שמדגישים בעלי-הספר, משמשת את המשטר החברתי המתקדם ביותר. מאמציה מכוונים לא להכנת התנפלות על מישהו אלא להגנת ארצנו, וארצות סוציאליסטיות אחרות, מפני תוקפנות אימפריאליסטית. ותוך כדי-כך מודגש, כי את הבעיה הראשית של האיסטרטגיה-הצבאית הסוביטית יש לראות בעיצוב הדרכים להדיפה ודאית של התקפת-פתע גרעינית מצד התוקפן.

על יסוד הומר היסטורי רחב-היקף מתארים המחברים בפירוט כיצד נשתנר והלכו בצבא הסוביטי ההשקפות האיסטרטגיות על אופיה ואורחיה של האבקות מזוינת, ונשתכללה אמונת הניצוח האיסטרטגי. כן מראים הם את תפקידם המכון של המפלגה הקומוניסטית, והועד-המרכזי שלה, בקביעת מטרותיה המדיניות של האיסטרטגיה ובהנהגה על הכוחות-המזוינים. בשנות מלחמת-האזרחים ומלחמת-העולם השניה — כך מסופר בספר — הועד המרכזי של המפלגה הוא שהיה המטה המכון את הלחימה, המארגן ומקור-ההשראה האמיתי לעם הסוביטי במלחמתו בפולשים. בועד-המרכזי נדונו כל השאלות החשובות ביותר של בנית הכוחות-המזוינים וחיווקם, תכניות-המלחמה האיסטרטגית, יצירת העתודות וחלוקתן למשימות, קביעת המפקדים הראשיים, וכו'.

אין ספק, שהגישה ההיסטורית (הנקוטה בספר) לניתוח שאלת האיסטרטגיה מקלה עלינו להבין את מצבה הנוכחי של התיאוריה של האיסטרטגיה-הצבאית הסוביטית. עם זאת, מתעורר הרצון לציין, כי טוב היה לדעתנו, אילו הציגו

(1) דהיינו — כך כתוב בספר על מוסד אשר לפי הדעות נ. הרושצ'וב עצמו בועדות הכ' והכ"ב של המפלגה הקומוניסטית של בריה"מ, לא כינסו סטלין לשום דיונים של-משמש בשנות המלחמה ומנע ממנו כל חלק בקביעת-מדיניות ובהכרעות-מלחמה. צא ולמד... — החער

המחברים ביריעה רחבה יותר את האנשים אשר נטלו חלק בלתי-אמצעי בפיתוח התיאוריה של האיסטרטגיה ובתכנון ובהנהגה האיסטרטגיים, ואילו הדגישו ביתר-הבלטה את ההמשכיות שבמיטב-המסורת של האסכולה הצבאית הרוסית הלאומית, כיסוד-מוסד לתיאוריה הצבאית של בריה"מ, וכמקור לא-איכוז להתפתחותה, משמשת הירושה העצומה אשר הוריש אחריו ו. אי. לנין בסוגית ההנהגה האיסטרטגית של ההאבקות המזוינת בתקופת מלחמת-האזרחים וההתערבות הצבאית הזרה; זהו מעין עשיר של השקפות צבאיות-תיאורטיות לניניות.

תרומה עצומה לתיאוריה של האיסטרטגיה תרמו עסקנים צבאיים כה מובהקים של המפלגה והמדינה, כמו ו. פרונוז, ב. מ. שפושניקוב, מ. מ. טוכצ'בסקי. השפעה מסוימת על התפתחות המחשבה הצבאית-איסטרטגית בצבא הסוביטי השפיעו גם התיאורטיקנים הצבאיים הנודעים א. א. סביאצ'ין, א. א. ניזנאמוב, ו. ק. טריאדפולוב, י. א. שילובסקי. לא-מעט עמלים בסוגיה זו ס. נ. קראסילניקוב ואחרים.

בהרצותם את שאלות התפתחותה של האיסטרטגיה-הצבאית הסוביטית ודאי שמן הראוי היה לבעלי הספר לתקוע את יתדותיהם גם בשמות אלה. הדבר היה מעשיר את מחקרם, והיה מסייע לתקנת אותו מצב שהיה קיים בתקופת פולחן-האישיות, כאשר כל החדש והמתקדם בתיאוריה הצבאית יוחס אך ורק לסטאלין בלבד.

*

מקום נכבד הוקצה בספר לניתוח המרפסיסטי-לניניסטי של אופי המלחמה בת-זמננו, ולהשפעת אמצעי-הלחימה החדישים עליו.

אחת ההנחות החשובות שבדוקטרינה-הצבאית הסוביטית — מדגישים המחברים — היא כי מלחמת-עולם, אם יביאו האימפריאליסטים לידי כך שתפרוץ, תקבל באופן בלתי-נמנע את האופי של מלחמה טילית-גרעינית: — דהיינו, של מלחמה, שבה אמצעי-ההפגיעה הראשי יהיה נשק גרעיני ואמצעי-היסוד להנחתתו על המטרה יהיו הטילים" (עמ' 222).

על אופיה של האבקות-מזוינת משפיעים, כידוע לא רק האמצעים שבאמצעותם היא מתנהלת, אלא אף אופיה הסוציאלי של אותה מלחמה. את מלחמת-העולם החדשה, אם יביאו האימפריאליסטים לידי כך שתפרוץ, תציין ההשתתפות של שתי המערכות-הסוציאליות העולמיות המנוגדות — הקפיטליסטית והסוציאליסטית.

דבר זה — הוא אשר יקבע את אופיה הנחרץ והקיפוני-אכזרי של מלחמה זו. ערך רב להבנת אופיה של מלחמה עתידה נודע לבעית משכה ואורכה, על יסוד מחקרים מגיעים המחברים לידי מסקנה, כי במלחמת-עתיד יש לבסס את החישובים על נצחון על התוקפן תוך משך-זמן קצר ככל-האפשר. ועקב כך —

כפי שמציין מיניסטר-ההגנה של בריה"מ, מרשל-בריה"מ ר. י. מלינובסקי — ערך מכריע לגבי תוצאת המלחמה בכללותה יהא נודע לפרק-הזמן הראשיתי שלה. ענין מדעי בלתי-מפוקפק, יש בהמלצותיהם של בעלי-הספר בסוגית בנינם של הכוחות-המזוינים, אמצעי-היסוד לפגיעה מהירה בארצות שלמות, ולהוצאתן אל-מחוזן להשתתפות במלחמה — כך מדגישים הם — הוא הנשק הטילי-הגרעיני. עובדה זו — היא-היא הקובעת כיום את הכיוון-העיקרי בבניית הכוחות-המזוינים ובאורחי ניהולה של מלחמה עתידה. „הנשק הגרעיני” — כך נאמר בספר — „מהווה כבר כיום את יסוד עצמת-אשם של הכוחות המזוינים לכל זרועותיהם וסוגיהם. יצירת עדיפות, לעומת האויב, בנשק זה ובכל צורות תפעול — הריהי החשובה שבמשימות בנייתם של הכוחות-המזוינים, הן בימי שלום והן במהלכה של מלחמה” (עמ' 261).

מסקנות אלו משקפות נכונה את מגמת-היסוד בבנין הכוחות המזוינים בתנאי זמננו, אלא שדומה עלינו, כי בחלק זה של הספר צריכים היו המחברים לנתח ניתוח מלא יותר את יחס-הגומלין שבין הזרועות של הכוחות-המזוינים, וסוגי-החילות השונים — ואת עקרונות היסוד של מבנם הארגוני ומתן כוח-האדם בשבילם.

אי-אפשר להסכים בשלמות עם דעותיהם של המחברים בשאלת התמרון האיסטרטגי. מצוי בספר ציון, כי „בתנאי מלחמה טילית-גרעינית אפשר להגדיר את התמרון האיסטרטגי כהעברת המאמצים מכיוון איסטרטגי, או יעד איסטרטגי, אחד לאחר — בעיקר על-ידי תמרון-אש באמצעות נשק-גרעיני” (עמ' 19). ואילו כתמרון — על-ידי העברת כוחות — או על-ידי העברת אמצעי-לחימה — מכירים בעלי-הספר רק בתוך מסגרת זירה-פעולות, ובעיקר בקנה-המידה האופרטיבי (להבדיל מן האיסטרטגי — הנטור). בקבעם זאת מתעלמים הם מאמת הברורה-מאליה: — ששום איגוד וריכוז של גייסות לצרכי תכנית-מלחמה — בין לפני שהתחילה, ובין במהלכה — אי-אפשר ליצור אותו מבלי תמרון, הן בכוחות והן באמצעים. כן אי-אפשר להוציא מכלל-חשבון תזוזות איסטרטגיות של כוחות ואמצעים אל זירות-פעולות-מלחמה לצורך תגבור איגודי-כוחות מסוימים שם ומילוי-פרצות בתוכם — או לצורך החלפתם. מובן, שארץ המתכוננת למלחמה תשתדל לפרוס את כוחותיה ואמצעיה באופן כזה שאת הפעולות תוכל להתחיל ישר מתוך האיגוד הקיים כבר בפועל, אך גם את האיגוד הזה אי-אפשר להקים מבלי שיבוצע תחילה תמרון בקנה-מידה איסטרטגי ואופרטיבי, ואם נביא בחשבון, כי כתוצאת מהלומות-הגרעיניות הראשונות, עלולה לבוא החלשה חמורה בעצמ-תם של איגודי-גייסות או שהדרג האיסטרטגי הקדמי, בזירה מסוימת של פעולות-מלחמה, יסבול אולי אבדות כבדות — כי אז תיראה בעליל הכרחיותו של תמרון

איסטרטגי בכוחות ובאמצעים; דבר, אשר משום-מה אין מחבריו של מחקר זה דנים בו כלל.

מקור חשוב הוקצה בספר לניתוח תוכנם של אורחי ניהול המלחמה בקנה-מידה איסטרטגי. בדרך חדשה ניגשים המחברים אל סיווג צורותיהן של פעולות-איסטרטגיות.

המחברים סבורים, כי את פעולותיהם האיסטרטגיות של הכוחות-המזוינים במלחמה עתידה ניתן להעמיד על הסוגים הבאים: — „מהלומות טיליות-גרעיניות, שנועדו להרוס ולהשמיד יעדים המהווים יסוד בפוטנציאל הצבאי-הכלכלי של האויב; לשבש את מערכת השליטה הממלכתית והצבאית; להכחיד את אמצעי הגרעיניים האיסטרטגיים ואת איגודי-הגייסות העיקריים; פעולות-מלחמה בזירות יבשתיות, לשם השלמת מיגורם של כוחות היריב; הגנה על העורף שבארצות הסוציאליס-טיות, ועל איגודי גייסות, מפני מהלומות-גרעיניות של היריב; פעולות-מלחמה בזירות ימיות, לשם מיגור איגודי כוחות-הצי של היריב” (עמ' 335).

המלצותיהם הממשיות של המחברים בענין אורחי ניהולה של מלחמה טילית-גרעינית — יש בהן משום ענין מדעי רב, והן ראויות לתשומת-לב מדוקדקת. ברם, מן הראוי לציין כי בתחום זה המחברים — לאחר שבצדק גמור הקדישו את תשומת-הלב העיקרית לגייסות-הטיליים בעלי-היעוד-האיסטרטגי — ניתחו רק במידה כזאת, שברור כי אינה מוסרת את תפקידם ואורחי-פעולותיהם של הזרועות האחרות שבכוחות-המזוינים, וביחוד של גייסות-היבשה.

בפרק בו מרצים הם את השקפותיהם על אופני ניהול מלחמה דנים המחברים גם בבעיה כה חשובה כניצול החלל הקוסמי לתכליות צבאיות. כאן מביאים הם שורה של עובדות המעידות, כי האימפריאליסטים האמריקניים עלו על דרך של שימוש ישיר בקוסמוס לצורך הגשמת מזימותיהם התוקפניות המכוונות נגד האר-צות הסוציאליסטיות. בעתונות האמריקנית מדובר בגלוי על כך, כי „החלל הקוס-מי — הוא הזירה האיסטרטגית של המחר”².

העם הסוביטי עסוק בהשתלטות על הקוסמוס בדרכי-שלום. טיסותיהם של הקוסמונבטים שלנו — גגרין, טיטוב וניקולאיב ופופוביץ — אשר הפתיעו את העולם כולה, לא נתכוונו, כידוע, לכל מטרות צבאיות שהן, אך ברור לגמרי, שאם גם בעתיד יוסיפו האימפריאליסטים לעסוק בחיפוש דרכים לניצול המרחב-הקוסמי לתכליות צבאיות — כי אז ענייני אבטחת בטחונה של המדינה הסוביטית יחייבו צעדים מסוימים גם מצדנו, בהקשר זה מפנים בעלי-הספר את תשומת-הלב לכך.

² במידת הידוע טרם נחפרסם בכל בטאון או שידור סוביטי דבר בענין הסניות החוזרות-ונשנות (החל עוד בימי נשיאות אייזנהאואר, מלפני 5—4 שנים) של המערב לאיסור הדדי מוחלט של כל שימוש במרחב-החלל לצרכים מלחמתיים. — הנטור.

כי האיטרטגיה הצבאית הסוביטית חייבת להביא בחשבון את בעית ניצולו של החלל-הקוסמי לסיכול מזימותיהם התוקפניות של האימפריאליסטים.

*

בענין רב יעיין הקורא בפרק VII: — "הכנת הארץ להדיפת תוקפנות". פרק זה נוגע בשאלות-היסוד של הכנה זו, ונותן מושג כללי על אופי הצעדים הננקטים על-ידי המדינה לשם בצרון כושר-ההגנה שלה.

המחברים מסיקים שורה של מסקנות מעשיות חשובות. בין השאר, מציינים הם נכונה, כי "להבדיל מכוחות-החיפוי (המחפים על מהלך הגיוס-הכללי — המער)" שבמלחמות קודמות, חייבים עתה, בתנאי זמננו, כוחו והרכבו של אותו חלק בגייסות-הליבשה המוחזק במצב כוננות-קרב מתמדת להיות גדולים וחזקים הרבה יותר — בשביל שאמנם תהיה לו היכולת לבצע את משימותיו האקטיביות" (עמ' 365). נכונות, לדעתנו, גם ההמלצות להנהגת סדר-גיוס פשוטים יותר, לאפשרת השימוש בתובלה-מנועית ובאוויריה-תובלה "בלתי-אווירודרומית" (דהיינו — הלי-קופטרים, ויתכן גם מטוסי המראה-אנכית, או המראה-קצרה-ביותר. — המער) להעברה מהירה של גייסות ציוד ואספקה, לבניינם של מפעלי-הרושת החשובים מבחינה צבאית, לארגון הגנה-אזרחית, ועוד.

בפרק האחרון של הספר מראים המחברים, על יסוד חומר היסטורי רב, כיצד קוימה על-ידי מדינות קפיטליסטיות במלחה"ע השניה ההנהגה האיטרטגית על כוחות מזוינים — באורח אשר עליו מתבססת גם מערכת הניצוח על הכוחות המזוינים במדינות אלו כיום — והם קובעים הערכות לצדדיו החזקים של אורח-הנהגה זה ולצדדי-התורפה שבו.

באופן מפורט מוצגים מבנם ותפקידיהם של המוסדות העליונים בניהול הכוחות-המזוינים הסוביטיים בשנות "מלחמת-האזרחים, בתקופת השלום ובמהלך, מלחמת המולדת הגדולה" (הכונה להשתתפות בריה"מ במלחה"ע השניה — המער). על יסוד אלה הוסקה המסקנה, כי "העקרונות אשר גובשו בארצנו ונבחנו על-ידי נסיון-המעשה — שהם אחידות ההנהגה על ניהול המלחמה מהבחינות המדינית, הכלכלית והצבאית, וריכוז ההנהגה על הכוחות-המזוינים תוך כדי שילוב נכון של שיתוף-קוליגיאלי מזה, ואחריות אישית של המכונים מזה — הנם בריישישום, בשלמות, גם בתנאים הנוכחיים" (עמ' 428).

בקיום כלליים הוצגו בספר מוסדות-ההנהגה על הכוחות-המזוינים של בריה"מ, אשר יתכנו בתנאי מלחמה בת-זמננו.

בפרק המסיים עומדים המחברים בקצרה על שאלות הנהגת הכוחות-המזוינים הסוביטיים על-ידי המפלגה הקומוניסטית, ועל עקרונות העבודה המפלגתית-הפור-ליטית. לצערנו שאלות חשובות אלו הווארו רק בחפזה יתרה ובאופן שטחי. לא

נעדרו כאן בנקודות מסוימות גם ניסוחים מבולבלים, המסלפים במהותה את שאלת תפקידם של ארגונים מפלגתיים בצבא הסוביטי. נראה, שמחבריו של ספר זה לא העמיקו חדור, כיאות, במחשבתם, לתוך אותה הנחה בתקנון החדש של המפלגה הקומוניסטית של בריה"מ האומרת, כי ה"ארגונים המפלגתיים של הצבא הסוביטי — הם המודאים את הגשמת-הבחיים של מדיניות המפלגה בכוחות-המזוינים"...

*

במסגרתו של מאמר-עתון אין כמובן אפשרות לעיין בכל המעגל הרחב של השאלות שהועלו בספר "האיטרטגיה הצבאית". בכמה וכמה מהן, נוסף על אלה שצינו לעיל, אין ביכולתנו להסכים בשלמות לדעות המחברים. שאלות אלו ראויות לציון בפני-עצמן, אולם בסיכומי-של-דבר יש צורך להדגיש פעם נוספת: הופיע מחקר צבאי-תיאורטי נחוץ, בעל-ערך לפי תוכנו ומשמעותו. חוג-הקוראים הסוביטי הרחב, אין ספק שימצא בספר זה הרבה מן המענין והחדש. מחקר זה יביא תועלת בלתי-מפוקפקת לכל הגנרלים והקצינים של הצבא הסוביטי, ויהיה להם לעזר רב בהכנתם הצבאית-התיאורטית.

על מיווג הכוחות

הלקה החשוב ביותר שנלמד (ממלחמת העולם השניה) הוא שהנצחון ומלחמה מותנה כמיוזוגם הגמור של החילות השונים. אחרותם היא מקור העצמה הצבאית.

הגנרל דוגלס מק-ארטור

צבא הגנה לישראל
הוצאת מערכות

עדיין אי-אפשר לטייל אל הירח

אך „המדריך לתיירי החלל“ כבר הופיע!

הספר:

”הרפתקה בחלל”

מאת מאיר סיון

יצא לאור ע”י הוצאת “מערכות”

ובו —

תאור נופם של המאדים והירח,

מכנה ספינות-החלל,

הסכנות האורכות לאדם בחלל,

ודרכי ההתגברות עליהן,

וכן ספורים מרתקים ביותר — אשר אינם דמיוניים כלל וכלל.

הספר נכתב כלשון קלה ומוכנת לכל

ובו ציורים ותמונות לרוב.

צבא הגנה לישראל
הוצאת “מערכות”

הבוס

סיפורו של ג'מאל עבד-אנינאצר

מאת רוברט סן-ג'והן

*

ימים של עופרת

מאת משה רשקס

מהדורה שלישית

”רק אדם שחש את חיות הקרב בגופו ובנפשו וטעם את משמעות המלחמה ומאבקה המר יכול היה לתאר כך, בכחי רות וללא מעצורים את מערבולת החיות ומאורעות-החיים של אדם הנאבק על נפשו”.

הוצאת "מערכות"
צבא הגנה לישראל

ק א ס י נ ו

מאת פ. מג'דאלני

תיאור מרתק של מערכת קאסינו העקובה מדם ורבת ההרס,
הזמורה מימי מפע'איטליה במלחמת העולם השנייה.

אורד וינגייט

מאת כריסטופר סייקס

תולדות חייו של לוחם גדול ומאמין קנאי — מפקדן של
פלוגות הלילה. הביאוגרפיה מתבססת על מחקרים
במקומות פעולתו העיקרית של וינגייט: בהודו, בבורמה,
בהבש ובישראל.

תשע נשמות

מאת

מפקד־להק א. דיר

אבטוביאוגרפיה מענינת ומרתקת של טייסי־קרנב. ספר רווי
דריכות, הטוב שבתיאורי מערכות הקרב על בריטניה,
המסופר בעונה עליידי אחד האמיצים שבטייסי־הקרנב.

"טיל מחקר ישראלי
שוגר בהצלחה!"

המבקש

לדעת על טילים, הרכבם,
סוגי הדלק ודרכי השיגור

יקרא

טילים ונשק אטומי

מאת

אלוף־משנה שמעון יפתח

הוצאת "מערכות"
צבא הגנה לישראל

הופיעו בהוצאת "מערכות"

הקיברנטיקה מהי?

מאת: ג. ח. גילבו
הקיברנטיקה היא דרך מחשבה חדשה על ארגון
לפעילות האנושית, מחשבה העומדת בצומת הדרכים
של מדעים ותיקים.

בדרך לוחמים

מאת: אל"מ י. כרמי
עלילותיו של איש מגן עברי
מהדורה שלישית

תולדות מלחמת הקוממיות
מהדורה חמישית

נצלול עמוק ובדומיה

מאת: קומנדר א. ביץ'
קרבותיה ותכסיסה של צוללת

אודט

מאת: ג. טיקל
סיפורה של מרגלת

פורצי השערים

מאת: ברכה חבס
ספר א' לקורות ההעפלה
מהדורה שניה

פורצי השערים ממזרח ומים

מאת: ברכה חבס
קורותיה ומעשיה של מחתרת "עליה ב"

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

דואר רשמי

משרד הכפחון
ההוצאה לאור

דואר רשמי

לרב

גית (נספח) בלוי

② ויקון גנסיס כ'
וינסקי ת.י.צ. 503